

Parløb i praksis

To studerende fremfor én - hvad vil du foretrække?

Med et stigende antal medicinstuderende følger behovet for flere kliniksteder for de studerende – herunder i almen praksis. Hvordan ser de studerende og lægerne på, at to studerende har klinik i almen praksis i par? Dette studie fra Forskningsenheden ved Aalborg Universitet beskriver positive erfaringer med parløb i praksis. Læs her.

Af / Sofie Gjessing og
Jette Kolding Kristensen

Kan almen praksis rumme at have flere studerende i klinisk ophold på én gang? Det er et af de spørgsmål, som den nye uddannelsessøjle under Center for Almen Medicin ved Aalborg Universitet beskæftiger sig med.

De seneste år er optaget på medicinstudiet øget gradvist, bl.a. for at afhjælpe den lægemangel, der eksisterer inden for nogle specialer, eksempelvis almen praksis. Det er velkendt, at medicinstuderendes oplevelse af et godt klinisk ophold samt mødet med gode rollemodeller virker rekrutterende for almen praksis. Men hvad gør vi så i den nuværende situation, hvor det store antal medicinstuderende, der skal i kliniske ophold i almen praksis, umiddelbart kan virke som en belastning snarere end et bidrag til fremtidig afhjælpning af den truende lægemangel? Denne artikel kommer med et kvalificeret bud på en løsning.

Brud med tradition

Hen over foråret og sommeren 2020 har fire nordjyske klinikker været en del af et pilotforsøg udgående fra Center for Almen Medicin ved Aalborg Universitet, hvor de har modtaget to studerede ad gangen frem for én. Formålet har været at undersøge, hvad der sker, når de studerende gennemfører kliniske ophold i par frem for alene. Dermed gør pilotstudiet op med den tradition, at de medicinstuderende fordeles enkeltvis i de forskellige klinikker. Det kan synes som et tab både for klinikkerne og de studerende, men det behøver det ikke nødvendigvis at være. Det er nemlig velkendt fra simulation og færdighedstræning, at indlæringen er ligeså effektiv, når medicinstuderende og uddannelseslæger tillærer sig kompetencer i et par (en dyade) (1-3), som hvis de træner enkeltvist, samt at de studerende til gengæld op-

Kontakt / sofieg@dcm.aau.dk

Biografi / Sofie Gjessing er læge, ph.d.-studerende, Center for Almen Medicin ved Aalborg Universitet. Jette Kolding Kristensen er professor, ph.d., praktiserende læge, Center for Almen Medicin ved Aalborg Universitet.

lever større motivation og tro på egne evner (2, 4). Hvorvidt dette også er oplevelsen i almen praksis, har vi undersøgt ved at interviewe både de medicinstuderende og de praktiserende læger, der har deltaget i studiet.

Klare instruktioner

I pilotprojektet i det nordjyske var i alt otte studerende fra Aalborg Universitet fordelt i fire klinikker under deres første kliniske ophold i almen praksis. Oplægget var på forhånd, at de studerende skulle skiftes til dels at have selvstændige konsultationer og dels at observere deres medstuderende. De var udstyret med et observationsark til at understøtte kollegial supervision af hinanden før, under og efter konsultationen. Tutorlægerne var instrueret i, at de studerende dagligt skulle have både parvise konsultationer og enkelt-

konsultationer af hensyn til optagelse af eksamensvideoer, og tutorlægen var således ikke på noget tidspunkt involveret i parrets interne samarbejde eller supervision af hinanden.

Det skal ikke være en belastning

Forestil dig, at du skal have medicinstuderende i klinisk ophold i din klinik. Hvordan vil det adskille sig i din klinik, at de kommer som et par frem for én? De deltagende praktiserende læger i vores pilotstudie beskrev samstemmende, at planlægningen udgjorde den største forskel ved at have to frem for én studerende. Det krævede tutorlægernes store opmærksomhed at løse logistiske og praktiske problemstillinger såsom lokalefordeling, udvælgelse af patienter m.m. Det er derfor også en forudsætning for denne type klinisk ophold, at de to studerende tilsammen

Foto 1/
Foto: Colourbox

» Tutorlægerne var instrueret i, at de studerende dagligt skulle have både parvise konsultationer og enkeltkonsultationer af hensyn til optagelse af eksamensvideoer, og tutorlægen var således ikke på noget tidspunkt involveret i parrets interne samarbejde eller supervision af hinanden

skal have den samme funktion, som én studerende hidtil har haft. Det betyder også, at de medicinstuderende på forhånd skal være instrueret i, at de skiftevis skal gennemføre selvstændige konsultationer og observere hinanden. Samlet set vil de studerende dermed have "hands-on" en mindre del af tiden

» **Foruden at blive modtaget positivt af de medicinstuderende virkede denne interaktion mellem parret aflastende for tutorlægerne, fordi de oplevede, at de medicinstuderende også lærte af hinanden og ikke kun af tutorlægen**

sammenlignet med den nuværende struktur, men til gengæld vil kollegial supervision med deres medstuderende være en integreret del af det kliniske ophold både før, under og efter konsultationerne.

Netop den kollegiale supervision og mængden af refleksiv observation, som den nye form for kliniske ophold indbyder til, træner ikke kun de studerendes refleksion over konsultationen og mødet med patienten, men i høj grad også refleksionen over egen rolle som læge. Denne sparring mellem de studerende er central, når man som praktiserende læge skal modtage to studerende frem for én, og efterhånden som klinikopholdet udviklede sig for de praktiserende læger i pilotstudiet, oplevede lægerne også, at denne konstellation åbnede for en ny dynamik under opholdet. Dette kunne være gruppesupervision med uddannelseslægerne, uddelegering af faglige eller praktiske opgaver til parret såsom blodprøvetagning, oplæg på personale-møde etc.

Foruden at blive modtaget positivt af de medicinstuderende virkede denne interaktion mellem parret aflastende for tutorlægerne, fordi de oplevede, at de medicinstuderende også lærte af hinanden og ikke kun af tutorlægen. Ligeledes oplevede de medicinstuderende, at det var lettere for dem at tage initiativ i klinikken til eksempelvis at spørge om hjælp, lave kaffe eller påtage sig andre arbejdsopgaver, når de var to om det. Samlet set var det indtrykket i de deltagende klinikker, at parret af medicinstuderende indgik på naturlig vis i klinikken, hvor de udførte konsultationer, blev superviseret af hinanden og tutorlægen samt påtog sig arbejdsopgaver som led i den sædvanlige drift. Anderledes end vanligt var det dog i pauserne i kaffestuen, hvor de to studerende ofte holdt sig mere til hinanden og ikke på samme vis blev inddraget i snakken omkring bordet. I nogle tilfælde skyldtes dette, at man oplevede, at de studerende var optagede af hinanden, og i andre tilfælde blev det beskrevet, at det er sværere at inddrage et par frem for en enkelt studerende i den sociale snak i pauserne.

Krav til almen praksis

Ofte fremhæves det som en kvalitet ved klinikopholdene i almen praksis sammenlignet med andre specialer, at de medicinstuderende får en særdeles virkelighedstro opfattelse af (arbejds-)livet i almen praksis. De bliver hurtigt en del af arbejdspladsen under opholdet, de sidder med ved frokostbordet og til møder, samarbejder med personalet og oplever det ærlige møde med patienterne. Alle disse kvaliteter bidrager også positivt til rekruttering af yngre kollegaer til specialet, og det er derfor centralt, at de bibeholdes. Ved klinikophold for medicinstuderende i

par er det således vigtigt at holde sig for øje, at selvom de er to, som samarbejder, da skal de fortsat have en grundig introduktion til klinikken, arbejds-gange og personalet. Ligeledes skal de - som det helt centrale - stadig have muligheden for at gennemføre selvstændige konsultationer og få supervision. Grundtanken ved dyadetræning er desuden, at de fysiske rammer, der skal stilles til rådighed ved klinisk ophold for to studerende, er de samme som ved én studerende, ligesom det forventes, at det tidsmæssige forbrug, der skal afsættes til at have studeren-de i klinikken, også er det samme.

Fremtidens kliniske ophold

Vi må erkende, at antallet af både medicinstuderende og uddannelseslæger vil stige støt de kommende år. De første mange år ser denne stigning ikke ud til at blive modsvaret af en tilsvarende stigning i antallet af tutorpraksis, hvilket betyder, at der er behov for at se på nye måder at afvikle de kliniske ophold på. Denne artikel har beskrevet et kvalificeret bud på en løsning, der er nem at implementere i klinikkerne, og som tilbyder genkendelighed i den måde, hvorpå de kliniske op-

hold afvikles i dag. Spørger vi de deltagende praktiserende læger i pilotstudiet, er den samstemmende holdning ligeledes, at de vil foretrække at have to medicinstuderende samtidig frem for én studerende ad gangen i flere perioder fremover. Dermed er denne form for klinisk ophold værd at have i overvejelserne, når antallet af uddannelsessøgende i almen praksis stiger, og tutorkapaciteten bliver presset.

Interessekonflikter: *ingen angivet*

Litteratur

1. Bjerrum AS, Eika B, Charles P, Hilberg O. Dyad practice is efficient practice: a randomised bronchoscopy simulation study. *Medical Education*. 2014 Jul;48(7):705-12.
1. 2. Räder SB, Henriksen AH, Butrymovich V, Sander M, Jørgensen E, Lönn L, et al. A study of the effect of dyad practice versus that of individual practice on simulation-based complex skills learning and of students' perceptions of how and why dyad practice contributes to learning. *Acad Med*. 2014 Sep;89(9):1287-94.
1. 3. Shanks D, Brydges R, den Brok W, Nair P, Hatala R. Are two heads better than one? Comparing dyad and self-regulated learning in simulation training. *Medical Education*. 2013 Dec;47(12):1215-22.
1. 4. Tolsgaard MG, Rasmussen MB, Bjørck S, Gustafsson A, Ringsted CV. Medical students' perception of dyad practice. *Perspect Med Educ*. 2014 Dec;3(6):500-7.

HOVEDBUDSKABER

1. Klinikophold for to medicinstuderende samtidig behøver ikke at udgøre en større belastning af klinikken end ophold for én
2. Både de praktiserende læger og studerende bør gives klare instruktioner vedrørende samarbejdet på forhånd
3. Lad de studerende bruge hinanden til sparring og refleksion under opholdet
4. De studerende værdsætter fortsat at være en integreret og naturlig del af klinikken, selvom de er sammen med en medstuderende
5. To studerende i klinikken samtidig åbner for nye læringsrum, eksempelvis refleksiv observation, gruppesupervision samt træning af praktiske færdigheder